

การทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย :

ศึกษาการบริหารยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการทุจริต

The Corruption in Public Hospital Administration :

The Study on Management Strategy to Combat the Corruptive Practices

มรกต ศิริวัฒนาโรจน์

สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารยุทธศาสตร์ เพื่อป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย ผลการบริหารยุทธศาสตร์และ ปัญหาอุปสรรค กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 1,187 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัย ที่มีผลต่อการบริหารยุทธศาสตร์ ผลการบริหารยุทธศาสตร์ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 5 ปัจจัย เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล 2) การปลูกจิตสำนึกบริการสาธารณะ 3) การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด 4) การดำเนินงานโดยระบบการควบคุมภายในตามแนว COSO 5) การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์การ ผลการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทยอยู่ในระดับสูง พบปัญหาการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย โดยมีการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตัว การบริหารงานพัสดุการจัดซื้อจัดจ้างไม่ถูกต้องตามระเบียบ มีการสมยอมกำหนดคุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์เพื่อให้เกิดประโยชน์ ผู้บริหารไม่ได้จัดการปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง ผู้นำบางคนให้รางวัลความดีความชอบแก่บุคลากรระบบอุปถัมภ์

คำสำคัญ : การต่อต้านการทุจริต/ การบริหารโรงพยาบาล

Abstract

The objectives of this research were to 1) determine the factors enhancing the management strategy to combat the corruptive practices in public hospitals, 2) study the results and obstacles of the strategy implementation. The sample composed of 1,187 administrators and employees of the public hospitals under the supervision of Ministry of Public Health. Research instrument was the questionnaire. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and multiple regression.

Results indicated that :

1. The factors affecting the success of anti-corruption strategy were good governance, service mind, law enforcement, internal control and risk management.
2. The result of strategy implementation in combating the corruptive practices was in high level.
3. The obstacles in carrying the strategy were exploitation in management and procurement, collusion and patronage system.

Keywords : anti-corruption strategy, public hospital management

บทนำ

ประเทศไทยประสบกับปัญหาการทุจริตที่ส่งผลกระทบต่อกันมายาวนานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อระบบสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคงของประเทศทำให้ภาครัฐต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมากในการแก้ไขปัญหาซึ่งก่อให้เกิดผลเสียทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และภาพลักษณ์ของประเทศ ภาครัฐได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยได้กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน โดยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อกฎหมายต่าง ๆ ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้เกิดการทำงานที่โปร่งใสและชัดเจนขึ้น พร้อมทั้งเพิ่มมาตรการหรือแนวทางการป้องกัน และส่งเสริมให้สังคมมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ องค์การระหว่างประเทศทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกตระหนักถึงผลร้ายที่เกิดขึ้นจากการทุจริตจึงได้มีการจัดทำมาตรการเครื่องมือความร่วมมือต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อดำเนินการกับปัญหาการทุจริตอย่างจริงจัง มีการหารูปแบบแนวทางการป้องกันการ

ทุจริต โดยใช้หลักทฤษฎีตัวการ – ตัวแทน (Principal-agent theory) ของคลิทการ์ด (Klitgaard, 1988) ในการวิเคราะห์สาเหตุของการทุจริตทั้งในระดับระหว่างประเทศ ในประเทศและในระดับบุคคลภายในสถาบันของรัฐ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและอธิบายสถานการณ์ทุจริตในองค์กรภาครัฐของไทย

1) แนวคิดในการจัดการระดับบุคคลและผู้บริหารของเมตต์ (Matie, 2011) เกี่ยวกับการหาวิธีการยับยั้งและป้องกันการทุจริตโดยสร้างระบบการทำงานที่เหมาะสม มีระเบียบขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจนเพื่อลดช่องว่างของโอกาสการทุจริต แนวคิดนี้มีข้อจำกัดคือ ในระดับบุคคลไม่เห็นความสำคัญ และการดำเนินการตามระบบและหลักเกณฑ์ที่วางไว้ โดยแบ่งบุคคลออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) กลุ่มแรกต้องการทำในสิ่งที่ถูกต้องโดยแสวงหาและยอมรับแนวทางปฏิบัติ 2) กลุ่มที่สองมีภาวะเสี่ยงที่จะกระทำการทุจริต 3) กลุ่มที่สาม กระทำการทุจริตและไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้

2) ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงของจอห์นสัน (Johnson, 2012) เป็นวิธีการพัฒนากระบวนการของการออกแบบโครงการที่นำไปสู่การปฏิบัติและการประเมินผล ซึ่งสามารถใช้ในการออกแบบนโยบายหลักหรือโครงการที่จำเพาะเจาะจง รวมทั้งการจัดลำดับความสำคัญของโครงการต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์ และแจกแจงภายใต้สมมติฐานที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ตอบคำถามในการดำเนินงานภายใต้สภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ได้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเป็นที่รู้จักในชื่อทฤษฎีโปรแกรมแบบจำลองโลจิสต์ ซึ่งทฤษฎีนี้นำไปสู่การปฏิบัติได้ง่ายทั้งในรูปแบบโครงการ ยุทธศาสตร์ แผนงานนวัตกรรม หรือนโยบายซึ่งมีการเชื่อมต่อห่วงโซ่ของผลลัพธ์ระดับกลางกับผลลัพธ์สุดท้ายหรือผลกระทบ การประเมินผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการนั้นได้แบ่งออกเป็น 4 มิติ โดยปรับจากแนวคิดของ Kaplan & Norton (Crustensen and Donovan, 2013) ในเรื่อง Balanced Scorecard (BSC) ซึ่งมีมิติทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

มิติที่ 1 มิติด้านประสิทธิผลเทียบได้กับมิติทางด้านการเงิน (financial perspective) ของ BSC โดยกำหนดให้องค์กรแสดงผลงานที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่ได้รับงบประมาณดำเนินการ โดยเน้นความต้องการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์

มิติที่ 2 ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ Implementation เทียบได้กับมิติทางด้านกระบวนการดำเนินงานของ BSC โดยกำหนดให้องค์กรแสดงความสามารถในการปฏิบัติราชการ เช่น การลดค่าใช้จ่าย และการลดระยะเวลาการให้บริการ เป็นต้น

มิติที่ 3 มิติด้านคุณภาพการให้บริการเทียบได้กับมิติด้านลูกค้าของ BSC โดยกำหนดให้องค์กรแสดงการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการในการให้บริการที่มีคุณภาพ สร้างความพึงพอใจแก่

ผู้รับบริการ รวมทั้งเรื่องความโปร่งใสในการทำงานด้วย

มิติที่ 4 มิติด้านการพัฒนาองค์การเทียบได้กับมิติด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์การของ BSC โดยกำหนดให้ส่วนราชการแสดงความสามารถในการเตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงขององค์การ เช่น การพัฒนาระบบฐานข้อมูล การบริหารคน และความรู้ในองค์การ เป็นต้น

การบริหารยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการทุจริตในโรงพยาบาลภาครัฐของไทยมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีตัวการ – ตัวแทน (principal – agent theory) ของคลิทการ์ด (Klitgaard, 1988) ในการวิเคราะห์สาเหตุของการทุจริตตั้งแต่ระดับระหว่างประเทศ ในประเทศ และในระดับบุคคลภายในสถาบันของรัฐ และใช้ทฤษฎีตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (George C. Edward, 1980) แนวคิดหลักกรรมภิบาล การบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ การวางระบบควบคุมภายในตามแนว COSO การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์การ การปลูกจิตสำนึกบริการสาธารณะด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ และวินัยในการปฏิบัติงาน

จากทฤษฎีข้างต้นพอสรุปได้ว่า ปัญหาการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทยส่วนใหญ่เกิดจากอำนาจผูกขาดของข้าราชการ ระดับของการใช้อำนาจในการวินิจฉัยที่ข้าราชการมีอำนาจตามกฎหมาย และระดับของความรับผิดชอบ (responsibility) การตรวจสอบได้ (accountability) และความโปร่งใส (transparency) ภายในสถาบัน ซึ่งการทุจริตขึ้นอยู่กับ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความไม่ซื่อสัตย์ 2) โอกาสที่เอื้ออำนวย และ 3) ปัจจัยจูงใจ นอกจากนี้ระบบโครงสร้างของอำนาจหน้าที่ภายในองค์การ ตามความสัมพันธ์ของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ มีส่วนทำให้เกิดปัญหาการทุจริต นอกจากนี้ยังมีความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริตในโรงพยาบาลภาครัฐของไทย ด้านความเชื่อถือได้ของรายงานการเงินและด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรี รายงานงบการเงินที่เผยแพร่ต่อสาธารณชนไม่มีความถูกต้อง ไม่น่าเชื่อถือ และไม่ทันตามกำหนดเวลา รวมทั้งไม่มีการปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาการทุจริตของโรงพยาบาลภาครัฐ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นปัญหาทุกไซ่ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งระบบ คือ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน โดยมีสถิติเกิดความเสียหายจากการทุจริตในเขตพื้นที่ 5 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการทุจริตเป็นปัญหาที่สำคัญ และมีความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาวิจัยในแง่ของรัฐประศาสนศาสตร์ตามแนวความคิดการบริหารยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการทุจริต เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งใน

ด้านการออกแบบและกำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อที่จะควบคุมภายในและป้องกันการทุจริต โดยนำแนวปฏิบัติที่ดีขององค์กรอื่นเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต การออกแบบระบบงาน ระบบการควบคุมภายใน และการมีส่วนร่วมกับประชาชน โดยใช้ทฤษฎีตัวการ - ตัวแทน (Principal-agent theory) ของคลิทการ์ด (Klitgaard, 1988) ในการวิเคราะห์สาเหตุของการทุจริตตั้งแต่ระดับระหว่างประเทศ ในประเทศและในระดับบุคคล ภายในสถาบันของรัฐ และใช้ทฤษฎีตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างที่มีปัจจัย (George C. Edward, 1980) แนวคิดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นลักษณะและวิถีทางของการใช้อำนาจในการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจและทางสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งครอบคลุมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ การบริหารภาครัฐซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารยุทธศาสตร์ในการป้องกันการทุจริตของโรงพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อลดความรุนแรงหรือลดแนวโน้มในการทุจริตภายใต้สถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย
2. เพื่อศึกษาผลการบริหารยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการบริหารยุทธศาสตร์ เพื่อป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย

ขอบเขตการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

- 1) การดำเนินงานโดยใช้ระบบการควบคุมภายในตามแนว COSO หมายถึง การกำหนดนโยบายการดำเนินงานที่ชัดเจน การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายในเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการเงินการบัญชีความถูกต้องและความครบถ้วนของการบันทึกบัญชี การจัดทำข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้อย่างทันเวลา และดำเนินการตรวจสอบตามหน้าที่ที่ได้รับ
- 2) การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร หมายถึง การกำหนดขั้นตอนวิธีการการจัดการเพื่อลดความเสี่ยง และแก้ปัญหาความเสี่ยงด้านการทุจริตของหน่วยงาน

3) การบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง ระบบการบริหารงบประมาณที่ประกอบด้วย การจัดทำแผนการใช้งบประมาณ การอนุมัติงบประมาณการเบิก-จ่าย การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ และการรายงานผลการใช้งบประมาณ

4) การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง กระบวนการที่ยึดถือปฏิบัติตามหลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักความรับผิดชอบต่อสังคม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม และหลักความเสมอภาค

5) การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด หมายถึง ผู้บริหารและบุคลากรในโรงพยาบาลมีการใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบเกี่ยวกับระเบียบพัสดุ และการเงิน การคลัง

6) การปลูกจิตสำนึกบริการสาธารณะด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ และวินัยในการปฏิบัติงาน หมายถึง กระบวนการการสร้างค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ และการสร้างวินัยภายในองค์กร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชนทั่วประเทศ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งสิ้น 835 แห่งทั่วประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2554) ประกอบด้วย โรงพยาบาลศูนย์ จำนวน 25 แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป จำนวน 69 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน จำนวน 741 แห่ง โดยมีจำนวนผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 116,577 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรเป้าหมายในการวิจัย จำแนกตามประเภทของโรงพยาบาล และกลุ่มตัวอย่างโรงพยาบาล โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างโรงพยาบาล จำนวน 265 แห่ง จากโรงพยาบาลทั้งสิ้น 835 แห่ง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ จำนวน 1,187 คน

ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการศึกษา ตุลาคม 2554 - มิถุนายน 2556

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิ การศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่การงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เงินเดือนและค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายประจำเดือน หน่วยงานที่สังกัด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการบริหารยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย ประกอบด้วย 6 ด้าน จำนวนทั้งสิ้น 96 ข้อ ที่ผ่านการพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลความสำเร็จการบริหารยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการทุจริตในโรงพยาบาลภาครัฐของไทย จำนวน 6 ข้อ คือ การบริหารพัสดุด้วยความโปร่งใส การรับบุคลากรปฏิบัติงานใหม่ด้วยความโปร่งใส การพิจารณาเลื่อนตำแหน่งหรือโยกย้ายอย่างเป็นธรรม การเบิกจ่ายเงินให้กับเจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิรับเงินด้วยความถูกต้อง การจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ด้วยความโปร่งใสและเป็นธรรม การบริหารงานด้วยความโปร่งใส

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. งานวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์ภายในของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่เป็นแหล่งเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อนำไปใช้ในการขออนุญาตเก็บข้อมูลจากข้าราชการและลูกจ้างประจำในโรงพยาบาลภาครัฐที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยจัดทำจดหมายปิดผนึกพร้อมแบบสอบถามถึงผู้ตอบแบบสอบถามชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการตอบแบบสอบถามและการรักษาความลับของข้อมูล และตอบกลับถึงผู้วิจัยตามจำนวนผู้ให้ข้อมูล
4. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอเก็บข้อมูลพร้อมกับแนบจดหมายปิดผนึกและแบบสอบถามในข้อ 3 ตามจำนวนผู้ให้ข้อมูลของแต่ละโรงพยาบาล
5. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ส่งกลับทางไปรษณีย์ได้ 1,126 คน คิดเป็นร้อยละ 94.86

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหาร
โรงพยาบาลภาครัฐของไทย

ขั้นตอน	ตัวแปร	R ²	R ² adj.	b	SE. (b)	b adj.	p
1	การปฏิบัติตามหลัก ธรรมาภิบาล (X ₅)	.497	.497	.520	.423		.000
2	การปลูกจิตสำนึกบริการสาธารณะ ด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ และวินัย (X ₆)	.508	.507	.188	.187		.000
3	การบังคับใช้กฎหมาย อย่างเคร่งครัด (X ₄)	.517	.516	.177	.134		.000
4.	การดำเนินงานโดยระบบการ ควบคุมภายในตามแนว COSO (X ₁)	.521	.519	.168	.153		.005
5.	การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์การ (X ₂)	.524	.522	-.116	-.115		.006
	ค่าคงที่	.467					

ในวิเคราะห์ถดถอยพหุ ด้วยวิธี Stepwise Multiple Regression Analysis พบว่า ทั้ง 5 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับผลการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตัวแปรที่ถูกเลือกในขั้นตอนแรก ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยสามารถอธิบายความผันแปรของผลการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทยได้ร้อยละ 49.7 (p=.000, R² = 0.497) สำหรับตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเพิ่มเข้าไปตามลำดับ คือ การปลูกจิตสำนึกบริการสาธารณะด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ และวินัย ได้ร้อยละ 50.8 (p=.000, R² = .507) การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดได้ร้อยละ 51.7 (p=.000, R² = .516) การดำเนินงานโดยระบบการควบคุมภายในตามแนว COSO ได้ ร้อยละ 52.1 (p=.000, R² = .519) การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์การได้ร้อยละ 52.4 (p=.006, R²=.522) ตัวแปรทั้ง 5 สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรผลการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย ได้ร้อยละ 52.2 (R²=.522) จากความผันแปรทั้งหมด ดังสมการและรายละเอียดในตาราง

$$Y = .467 + .520 X_5 + .188 X_6 + .177 X_4 + .168 X_1 - .116 X_2$$

- 1) ใช้ความถี่ร้อยละ เมื่อบรรยายข้อมูลส่วนบุคคล
- 2) ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ในการวิเคราะห์ วิจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการบริหารยุทธศาสตร์การป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐ
- 3) ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อวิเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลความสำเร็จในการบริหารยุทธศาสตร์การป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐ

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย พบว่า การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล การปลูกจิตสำนึกบริการสาธารณะด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ และวินัยการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด การดำเนินงานโดยระบบการควบคุมภายในตามแนว COSO การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์การ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย สามารถทำนายผลการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทยได้ ร้อยละ 52.2 โดยการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลทำนายร้อยละ 49.7 การปลูกจิตสำนึกบริการสาธารณะ ร้อยละ 1 การบังคับใช้กฎหมายร้อยละ 1 การดำเนินงานโดยระบบการควบคุมภายในตามแนว COSO และการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์การ ร้อยละ 0.3 ตามลำดับ จึงสรุปได้ว่า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติที่สังกัดในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชนในแต่ละภูมิภาค พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล การปลูกจิตสำนึกบริการสาธารณะด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ และวินัยการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด การดำเนินงานโดยระบบการควบคุมภายในตามแนว COSO การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์การ ส่วนตัวแปรการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพไม่มีผลทำให้เกิดความสำเร็จในการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย กล่าวโดยสรุป ถ้ามีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล การปลูกจิตสำนึกบริการสาธารณะ ด้านค่านิยม คุณธรรม ความซื่อสัตย์ และวินัย การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด การควบคุมภายในตามแนว COSO และการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์การจะทำให้การบริหารยุทธศาสตร์การป้องกันการทุจริตประสบผลสำเร็จ

2. ผลการบริหารยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย พบว่า ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติที่สังกัดในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน

ในแต่ละภูมิภาคมีความคิดเห็นว่าการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทยอยู่ในระดับสูง

3. ปัญหาอุปสรรคการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย พบว่า มีการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตัวการนำสินทรัพย์ราชการไปใช้ส่วนตัวการบริหารงานพัสดุการจัดซื้อจัดจ้างไม่ถูกต้องตามระเบียบ ประเด็นของการสมยอม (ฮั้วประมูล) การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะเพื่อให้เกิดประโยชน์ บางคนก็เห็นการทุจริตเป็นเรื่องปกติ สาเหตุที่ทำให้เพิกเฉยหรือไม่แจ้งเบาะแสหรือร้องเรียนคือ กลัวไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หรือการถูกกลั่นแกล้ง ผู้บริหารสูงสุดไม่เห็นความสำคัญ ไม่ได้มีการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ทราบที่ทั่วทั้งทุกภาคหน่วย และช่องทางการแจ้งยังไม่เป็นที่แพร่หลาย การให้รางวัล/ความดีความชอบแก่บุคลากรตามระดับความดีเด่นของผลงานองค์การนั้น ผู้นำบางคนให้รางวัลความดีความชอบแก่บุคลากรระบบอุปถัมภ์ รางวัล/และคำชมเชย มีเฉพาะพวกพ้องที่มีผลประโยชน์เอื้อกันเท่านั้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย

การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทยมากที่สุดนั้น เนื่องจากการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นลักษณะและวิถีทางของการใช้อำนาจในการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจและทางสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งครอบคลุมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ การบริหารภาครัฐ ภาระรับผิดชอบรอบตัวบทกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาความโปร่งใสและข้อมูลข่าวสารซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีของคัลทการ์ด เมติ เพลโต เพรสแมน จอห์นสัน สมาคมวิชาชีพ 5 สมาคม (sponsoring organization) : COSO ERM และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และสอดคล้องกับการศึกษาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) ที่วิเคราะห์การให้ประเทศต่าง ๆ กู้เงินเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ : 2547) พบว่า ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟู ระบบเศรษฐกิจของประเทศคือ การที่ประเทศนั้นมีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทำให้เกิดประสิทธิผล การตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ เกิดความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ เกิดความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้เกิดการมีส่วนร่วม ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหาพร้อมในกระบวนการตัดสินใจ เกิดการกระจายอำนาจ เกิดหลักนิติธรรม มีการใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ

ข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม เกิดความเสมอภาค ได้รับการปฏิบัติและได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มี การแบ่งแยก เกิดฉันทามติ มีการหาข้อตกลงทั่วไป ภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

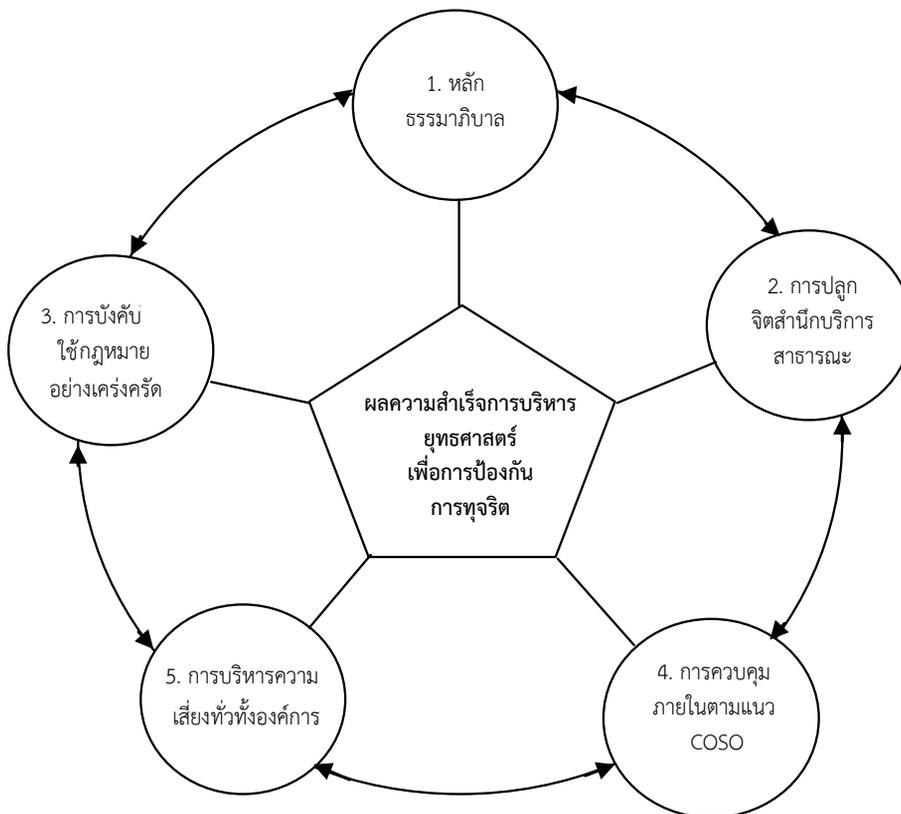
การปลูกจิตสำนึกบริการสาธารณะ ด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์และวินัยเป็นปัจจัยมีผลต่อความสำเร็จในการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 เนื่องจากจิตสำนึกบริการสาธารณะนี้เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับผู้บริหารและผู้บริหารราชการทุกคน ที่จะต้องเป็นคนเก่ง คนดี มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถทำงานอย่างสุจริต เพื่อให้สังคมมีประสิทธิภาพ โดยต้องเข้ามามีส่วนร่วมสร้างแนวความคิดใหม่ให้แก่แต่ละบุคคลตระหนักว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อความเป็นไปในสังคม และต้องเสียสละ มุ่งเน้นการสร้างเยาวชนให้ตระหนักถึงการทุจริตด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของธีรภัทร เสรีรังสรรค์ (2549) ที่ได้ส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีภายในหน่วยงาน สร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรในหน่วยงานให้ตระหนักในหน้าที่ของตนเอง โดยยึดหลักศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม ความรับผิดชอบมากกว่าการใช้มาตรการทางกฎหมาย เป็นต้น มีการกำหนดนโยบายและยึดถือระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด มีเกณฑ์การคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงานที่มีประสิทธิภาพมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ จัดให้มีการอบรมบุคลากรทุกระดับในหน่วยงานให้มีความรู้ ซื่อสัตย์ ยึดหลักคุณธรรม จัดทำแผนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัด มีการให้รางวัล พร้อมประชาสัมพันธ์และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง กำหนดกฎระเบียบ นโยบาย วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และวิธีการบริหารงานบุคคล โครงสร้างการองค์กรให้ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชั่นให้ครอบคลุมทุกภาคส่วน ปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างศรัทธาให้เจ้าหน้าที่ทุกคนตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบบนพื้นฐานแห่งจริยธรรม คุณธรรม ยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเป็นปัจจัยมีผลต่อความสำเร็จในการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทยเป็นลำดับที่ 3 การบังคับใช้กฎหมาย เป็นการใช้อำนาจกฎหมาย ข้อบังคับในการบริหารด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ และส่งผลให้ผู้ปฏิบัติเปิดเผยราคากลางในการจัดซื้อจัดจ้าง ให้บริการอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมพร้อมกับเฝ้าระวังตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง สอดคล้องกับการศึกษาของธีรภัทร เสรีรังสรรค์ (2549) ที่กล่าวว่า การกำหนดนโยบายและยึดถือระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด การมีบทลงโทษผู้กระทำผิดอย่างรัดกุม ชัดเจน และเป็นธรรมจะส่งผลต่อการป้องกันการทุจริตในโรงพยาบาลภาครัฐในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด บรรลุเป้าหมาย มีผลทำให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติเกิดความตระหนักมีจิตสำนึกมีการบังคับใช้กฎหมายในการปฏิบัติงาน

การดำเนินงานโดยระบบการควบคุมภายในตามแนว COSO เป็นปัจจัยมีผลต่อความสำเร็จในการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย สอดคล้องกับ อุษณา ภัทธมนตรี (2547) กล่าวว่า กระบวนการปฏิบัติงานที่ทุกคนในองค์กรตั้งแต่คณะกรรมการบริหารโรงพยาบาล ผู้บริหารทุกระดับและผู้ปฏิบัติมีบทบาทความรับผิดชอบร่วมกันการควบคุมภายในกำหนดขึ้นเพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลในการบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินบัญชีที่เผยแพร่ต่อสาธารณชน มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และทันต่อเวลา อีกทั้งผู้บริหารต้องมั่นใจว่าองค์กรมีการปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรเป็นปัจจัยมีผลต่อความสำเร็จในการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย เนื่องจากความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่หน่วยงานที่ดีต้องคิดวิเคราะห์ภายใต้องค์ประกอบอย่างเป็นระบบ เป็นการศึกษาวางแผน วิเคราะห์หาปัจจัยสาเหตุที่อาจจะนำมาซึ่งการเกิดปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานภายใต้กระบวนการเชิงเหตุผลก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้นจริง โดยมีนโยบายของการบริหารความเสี่ยงครอบคลุมถึงยุทธศาสตร์ มีประสิทธิภาพ ลดข้อผิดพลาดด้วยการประเมินและปรับปรุงกระบวนการบริหารความเสี่ยง พร้อมกับติดตามผลการบริหารความเสี่ยง สอดคล้องกับการศึกษาของ ดุลยา ไชยเศรษฐ์ (2543) พบว่า การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรมีความสัมพันธ์และได้รับการสนับสนุนในกระบวนการบริหาร การควบคุมภายในการบริหารความเสี่ยงดำเนินไปอย่างมีระบบ โปร่งใส ยุติธรรม ตรวจสอบได้ ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ แนวทางเหล่านี้จะเป็นผลให้การนำนโยบายไปใช้อย่างเป็นระบบสามารถตรวจสอบได้

2. ผลการบริหารยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐของไทย ปัจจัย 5 ด้านที่ส่งผลการดำเนินการ เกิดผลความสำเร็จในการบริหารงานพัสดุด้วยความโปร่งใส มีระบบการดำเนินการรับบุคลากรใหม่ มีระบบพิจารณาเลื่อนตำแหน่งโยกย้ายอย่างเป็นธรรม เบิกจ่ายเงินให้กับเจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิรับเงินด้วยความถูกต้องตามระเบียบ พร้อมกับให้มีการจัดซื้อยาเวชภัณฑ์ โปร่งใส และเป็นธรรม เป็นรูปแบบที่มีผลต่อความสำเร็จการบริหารยุทธศาสตร์ การป้องกันการทุจริตในโรงพยาบาลภาครัฐ ภายใต้บริบทของประเทศไทยประสบผลสำเร็จโดยมีทฤษฎีตัวการ - ตัวแทน (Principal-agent theory) ของ Klitgaard แนวคิดในการลดและป้องกันการทุจริตของเมดิ แนวคิดการควบคุมภายในตามแนว COSO และหลักการของ ERM ที่ได้พัฒนามาจากหลักการของ COSO ดังแผนภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ผลการวิจัยเรื่องนี้สามารถนำไปใช้ในการสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้บริหารโรงพยาบาล หรือหน่วยงานที่มีลักษณะใกล้เคียง โดยจัดให้มีหลักสูตรรองผู้อำนวยการฝ่ายการแพทย์ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารนักบริหารการแพทย์และสาธารณสุขระดับสูง และควรบรรจุวิชาการในด้านหลักธรรมาภิบาล การปลูกจิตสำนึกบริการสาธารณะ การบังคับใช้กฎหมาย การวางระบบการควบคุมภายใน การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร โดยกำหนดระเบียบให้เป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับผู้บริหารหน่วยงาน ที่จะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรนี้ก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหาร ซึ่งจะเป็นการเพิ่มศักยภาพและตระหนักรู้ให้ผู้บริหารที่จะมีความสำนึกในคุณธรรม จริยธรรม และหลีกเลี่ยงการทุจริต

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รัฐบาลโดยกระทรวงสาธารณสุขควรร่วมมือกันในการปราบปรามและป้องกันการทุจริตในโรงพยาบาล โดยให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติต้องร่วมมือกันในการติดตาม สนับสนุน ช่วยเหลือ

แก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในการนำยุทธศาสตร์ปราบปรามและป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาล
ภาครัฐสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขไปปฏิบัติให้เกิดผลลัพธ์ในการจัดการทุจริตอย่าง
มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้สนใจสามารถนำเรื่องนี้ไปศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาปัญหาเชิงลึกในด้านอื่น ๆ ของผล
การบริหารยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการทุจริตในการบริหารโรงพยาบาลภาครัฐสังกัดสำนักงานปลัด
กระทรวงสาธารณสุข หรือโรงพยาบาลสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ หรืออาจเป็นองค์การที่มีลักษณะ
ใกล้เคียงกัน เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สำนักงานมัย เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์
กว้างขวางมากยิ่งขึ้นในด้านการป้องกันการทุจริต

เอกสารอ้างอิง

- ศุภยา ไชยเศรษฐ. (2543). กลยุทธ์ในการทุจริตการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข
: ศึกษาเฉพาะในเขตภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและ
การปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และสังคีต พิริยะรังสรรค์. (2537) คอร์รัปชันกับประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพฯ :
คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2554). การจัดทำประมวลจริยธรรมและจรรยา
ข้าราชการพลเรือน ยุทธศาสตร์การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาในภาครัฐ
กำหนดแนวทางการส่งเสริมจริยธรรม. มปท.
- สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. (2545). ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการ
กำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สำนักสถิติพยากรณ์. (2547). การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน
เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน. กรุงเทพฯ : สำนักสถิติพยากรณ์.
- อุษณา ภัทรมนตรี. (2547). การตรวจสอบภายในสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : เทกซ์แอนด์เจอร์นัล
พับลิเคชั่น จำกัด.
- Edwards, George C. (1980). **Implementing public policy**. California : Congressional
Quarterly Press.
- Klitgaard. (2006). **Controlling Corruption**. Berkeley : University of California Press.

Matie, A. (2011). Assessing the Anti-corruption Strategies: Theoretical and Empirical Model. **Journal of Management and Strategy**. Volume 2. No.1. (23-40).

Minzberg, Henry. (1994). **The rise and fall of strategic planning**. Hartfordshire : Prcntice Hall international

Pressman. Jeffrey L. and Aaron Wildavsky. (1984). **Implementation : how great expectations in Washington are dashed in Oakland : or, why it's amazing that federal programs work at all, this being a saga of the Economic Development Administration as told by two sympathetic observers who seek to build morals on a foundation of ruined hopes**. Berkeley : University of California Press.